

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การใช้ความรุนแรงต่อผู้หญิงเป็นปรากฏการณ์ที่พบตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นับวันปัญหานี้จะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในทุกสังคม และ ทุกระดับชั้นไม่ว่าจะเป็นในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา (WHO, 1997) ในปี ค.ศ. 1993 องค์การสหประชาชาติ (United Nation General Assembly, 1993) ได้ออกประกาศให้ยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง จากการวิเคราะห์ การศึกษาวิจัย และ รายงานจาก องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การช่วยเหลือผู้หญิง หลายฉบับ พบว่าการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิงมีหลากหลายรูปแบบแต่ที่เห็นได้ชัดเจนคือความรุนแรงในครอบครัวของผู้หญิงเองโดยพบมากกว่าสามีหรือคู่รักเป็นผู้กระทำ (Heise et al, 1999; Reeder et al, 1997; กฤตยา อาชวนิจกุล, 2542) มีส่วนน้อยเท่านั้นคือ ประมาณร้อยละ 5 ที่สามีเป็นผู้ถูกกระทำ (เอี่ยมพร ทองกระจาย, 2542)

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวนี้ทั่วโลกยอมรับว่า เป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญ ปัญหาหนึ่ง (Elhassani, 1995; Smith & Martin, 1995) เนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการรับรู้ของมนุษย์ และ ยังส่งผลกระทบต่อพัฒนาการ ทางร่างกาย และ จิตใจของบุคคล (ปรีชา อุปโยคิน, 2538) สตรีที่ถูกสามี หรือ คู่รักกระทำรุนแรงจะได้รับผลกระทบต่อภาวะสุขภาพทั้งทางตรง และ ทางอ้อม โดยผลกระทบของความรุนแรงจะมีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพทั้งแบบที่มีผลทันที และ มีผลในระยะยาว จากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงจะมีผลกระทบทางด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมาคือทางด้านร่างกาย และ ทางด้านเศรษฐกิจ (นิจวรรณ วีรวัฒน์, 2540) ผู้ถูกกระทำรุนแรงจะได้รับบาดเจ็บและมีอาการเจ็บปวดเรื้อรัง (chronic pain) เกิดอาการซึมเศร้า รู้สึกอยากฆ่าตัวตาย รู้สึกถูกดูถูกเหยียดหยามขาดความไว้วางใจ ไม่มีพัฒนาการในเรื่องของความใกล้ชิดในชีวิต (Smith-DiJolio, 1998) นอกจากนี้ความรุนแรงยังเป็นสิ่งที่ซ่อนไว้และแสดงออกในรูปของพฤติกรรมทางด้านลบ เช่นการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการใช้ยานิโคตต่างๆ (Delvaux et al, 1997; Leserman et al, 1996; Walker et al, 1993, 1997 cited in Heise et al, 1999)

ในประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลที่เป็นระดับชาติในเรื่องของความรุนแรง ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากรายงานการวิจัยในระดับเล็กที่เป็นเรื่องแยกเฉพาะจึงทำให้ข้อมูลที่มีอยู่เป็นข้อมูลที่

กระจัดกระจายทั่วไปในหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน(กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2544, หน้า 6) จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่อภรรยาในสังคมไทย การศึกษาในกลุ่มตัวอย่างสามีของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าร้อยละ 20 ของสามีบอกว่ามีการทำร้ายภรรยา (Hoffman, Demo & Edwards, 1994) กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ (2544) ศึกษาพบว่า ผู้หญิงไทยถึงร้อยละ 44 ประสบปัญหาเคยถูกระทำรุนแรงโดยสามีหรือคนรักไม่ว่าจะเป็นทางกาย หรือทางเพศก็ตามโดยอย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิต มีร้อยละ 13 ที่เคยถูกระทำรุนแรงทางกาย และ เพศ ร้อยละ 28 เคยถูกระทำรุนแรงทางกาย และอีกร้อยละ 29 เคยถูกระทำรุนแรงทางเพศ โดยในช่วงปีก่อนการสำรวจ พบว่าผู้หญิงที่มีคู่หรือเคยมีคู่จะถูกระทำรุนแรงโดยสามีหรือคนรัก ดังนี้ คือร้อยละ 22 ถูกระทำรุนแรงทางเพศหรือทางกายในปัจจุบัน ร้อยละ 11 ถูกระทำรุนแรงทางกาย ร้อยละ 16 ถูกระทำรุนแรงทางเพศ และร้อยละ 5 เป็นความรุนแรงทั้งทางกายและทางเพศ นอกจากนี้ จากการศึกษาของ บุศรินทร์ คล่องพยาบาล (2542) พบว่ากลุ่มตัวอย่างภรรยาจำนวน 337 คน ถูกทำร้ายโดยสามีร้อยละ 87.5 มีความถี่และลักษณะการถูกทำร้ายด้านจิตใจมากที่สุดถึง ร้อยละ 85.5 และจากการศึกษาของ คลนภา หงษ์ทอง (2543) พบว่า กลุ่มตัวอย่างสตรีจำนวน 350 คน ถูกระทำรุนแรงจากสามีเป็นส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 82.8 โดยจะถูกระทำรุนแรงในระดับต่ำ การกระทำรุนแรงจากสามีที่พบมากที่สุดคือการถูกตะคอกหรือตะโกนเสียงดังใส่เวลาโกรธ

จากสถิติที่แสดงจะเห็นว่าประเทศไทย สตรีถูกระทำรุนแรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และเพศ การกระทำรุนแรงส่วนใหญ่เป็นด้านจิตใจ และเมื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับความรุนแรงในประเทศอื่นๆแล้วพบว่า แต่ละประเทศจะมีอัตราการกระทำรุนแรงต่อภรรยาที่ค่อนข้างแตกต่างกัน สาเหตุของความแตกต่างกันส่วนหนึ่งมาจากเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อต่างๆของกลุ่มชุมชนหรือกลุ่มสังคมย่อย นอกจากนี้การปกปิดข้อมูลทั้งจากตัวบุคคลที่ถูกกระทำรุนแรง ครอบครัวหรือคนในชุมชน (ปริชา อุปโยคิน, 2538; อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2543) ก็มีส่วนทำให้ข้อมูลขาดความชัดเจน

อุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการศึกษาเรื่องของความรุนแรงต่อภรรยาหรือสตรี สมรส ก็คือ การที่ผู้วิจัย ศึกษาโดยการนิยาม วัดและประเมินความรุนแรงแตกต่างกันไปตามมุมมองของผู้วิจัยโดยใช้ทฤษฎีที่มีความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังพบ ปัญหาในเรื่องของ การรับรู้และการให้ความหมายต่อพฤติกรรมที่สามีแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของสามีในลักษณะเดียวกันบางสังคมวัฒนธรรมจะถือว่าเป็นเรื่องปกติในครอบครัว แต่บางสังคม วัฒนธรรมจะถือว่าเป็นความรุนแรง สิ่งนี้จะมีผลทำให้การวิจัยที่ผ่านมามีความแตกต่างกันทำให้ยังไม่สามารถสรุปตัวเลขที่แท้จริงในเรื่องของการกระทำรุนแรงต่อภรรยาในสังคมวัฒนธรรมไทยได้

การที่บุคคลมีการรับรู้และให้ความหมายในเรื่องของการใช้ความรุนแรงที่แตกต่างกัน เป็นผลมาจากการเรียนรู้และจัดเกลาทางสังคม จากการศึกษาของ บุรท (Burt, 1980) พบว่าทัศนคติของสังคมในเรื่องบทบาททางเพศ ความเชื่อเกี่ยวกับการขัดแย้งทางเพศ และการยอมรับความรุนแรงระหว่างบุคคลมีผลต่อการแสดงออกในเรื่องของการถูกระทำรุนแรงทางเพศ และจากการศึกษาของ แววรุ้ง นาวานุญนิม (2544) พบว่าบริบทและธรรมชาติของชุมชน มีผลต่อการให้ความหมายของความรุนแรงต่อภรรยาที่แตกต่างกัน การนำประสบการณ์ความรุนแรงในวัยเด็กมาใช้ในการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับการให้ความหมายต่อความรุนแรงที่ได้พบเห็นพ่อแม่กระทำต่อกัน

ดังนั้น ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและการรับรู้ในเรื่องการใช้ความรุนแรงและความไม่เสมอภาคทางเพศในครอบครัว จึงมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ของผู้หญิงทำให้ยอมรับการกระทำรุนแรงที่แตกต่างกัน การรับรู้เรื่องของความรุนแรงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ และ มีผลสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ ก่อให้เกิด พฤติกรรมต่างๆตามมา ในการที่จะหาทางออกทั้งที่เหมาะสมและแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น (กันยา สุวรรณแสง, 2540) ในประเทศอุตสาหกรรมที่ผู้หญิง และ ผู้ชายจะมีฐานะ และ บทบาทที่เกือบเท่าเทียมกัน จากการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม รวมถึงการเรียกร้องความไม่เสมอภาคตามหลักสิทธิมนุษยชน ทำให้บุคคลมีมุมมองในเรื่องของการใช้ความรุนแรง และการให้ความช่วยเหลือในลักษณะที่แตกต่างไปจากประเทศที่มีความเชื่อในระบบการปกครองโดยผู้ชายเป็นใหญ่ทั้งที่เป็นการใช้ความรุนแรงในลักษณะเดียวกัน ถ้าผู้หญิงยอมรับการใช้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นความรุนแรงในครอบครัวก็จะดำเนินต่อไป ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของความรุนแรงในครอบครัวจึงต้องพิจารณาในมุมมองที่มีความหลากหลายเกี่ยวกับเรื่องของสังคมวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาสังคมไทยเรื่องของความรุนแรงในครอบครัวพบว่าความรุนแรงมีรากฐานมาจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายหญิงที่ก่อเกิดอยู่บนความไม่เท่าเทียมกันทางเพศหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้หญิงถูกระทำรุนแรงก็เพราะว่าเป็นผู้หญิง จากการศึกษาของ กฤตยา อาชวนิชกุล และคณะ (2544) พบว่าผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงโดยส่วนใหญ่จะมีความคิดเห็นในการยอมรับบทบาทที่ไม่เท่าเทียมกันของผู้หญิง ถึงร้อยละ 46 สิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงต้องทำตามคำสั่งหรือยอมอยู่ในอำนาจที่ผู้ชายกระทำต่อตนเอง (ปรีชา อุปโยคิน, 2538) และยอมทน ต่อการถูกทำร้ายร่างกาย (คณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานสตรีแห่งชาติ, 2536) จากการศึกษาของ สุวัฒน์ ศรีสรณ์ (2544) พบว่าการให้ความหมายความรุนแรงของผู้สมรสจะแตกต่างกันตามเพศ โดยผู้หญิงให้ความสำคัญในเรื่องการทำร้ายจิตใจเป็นความรุนแรงในครอบครัวในขณะที่ผู้ชายเน้นการทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บถ้าบาดเจ็บน้อยจะคิดว่าเป็นอุบัติเหตุ ส่วนบุคคลนอกครอบครัวจะเห็นว่าปัญหานี้เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอจนเป็นความเคยชินและเป็นปัญหาที่คู่สมรสสามารถแก้ไขได้เอง

การปกปิดหรือนิ่งเฉยจากบุคคล ครอบครัว และชุมชนนี้เป็นค่านิยมทางสังคม ที่เป็นการทำลายระบบกลไกคุ้มครองทางสังคมที่ผู้กระทำผิดควรได้รับการลงโทษแล้วยังอาจทำให้ความรุนแรงในชีวิตคู่หรือความรุนแรงหรือขยายวงกว้างออกไปเพราะผู้กระทำรุนแรงไม่ได้สำนึกว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และเป็นการตอกย้ำความเชื่อที่ว่าความรุนแรงเป็นเรื่องส่วนตัว (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2544, หน้า 4) ซึ่งมีผลต่อความคิดและการรับรู้ของผู้หญิงผ่านการเรียนรู้ และการขัดเกลากายทางสังคม ดังนั้นเมื่อผู้หญิงถูกกระทำรุนแรง ผู้หญิงจึงมักจะกล่าวถึงเหตุผลของการคงอยู่ในวงจรความรุนแรงที่คล้ายๆกันว่า กลัวการลงโทษ ขาดการสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ คิดถึงบุตร ต้องการพึ่งพาทางอารมณ์ ขาดการสนับสนุนจากครอบครัว และเพื่อน มีความหวังว่าสามีจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในขณะเดียวกันผู้หญิงก็จะปฏิเสธ และกลัวเกี่ยวกับตราประทับทางสังคมโดย ผู้หญิงมักจะกล่าวว่าไม่สามารถจะยอมรับได้ในเรื่องของ การอยู่คนเดียวหรือ การหย่า ผู้หญิงจะรู้สึกผิดสำหรับการมีชีวิตครอบครัวที่แตกร้าง และ รู้สึกว่าไม่มีความสุข ดังนั้นผู้หญิงมักถูกทำให้ต้องรับผิดชอบกับความสัมพันธ์ในชีวิตของการแต่งงาน (Heise et al, 1999)

นอกจากนี้ความแตกต่างในเรื่องความเชื่อทางศาสนา ประเพณีในแต่ละกลุ่มของสังคมก็ทำให้ผู้หญิงกล่าวถึงความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกัน เช่น เรื่องการให้ของหมั้น ประเพณีการขลิบอวัยวะเพศหญิง เป็นต้นที่ทำให้ผู้หญิงเชื่อว่าสามีเป็นเจ้าของภรรยาและยอมทำตามความต้องการของสามี ครอบครัวและสังคม (Jewkes et al, 1999 cite in Heise, 1999; กฤตยา อาชวนิจกุล, 2542) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าเรื่องของความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมและการรับรู้ของสตรีสมรสหรือภรรยาอย่างมาก แต่การศึกษาในปัจจุบันยังขาดมุมมองเกี่ยวกับการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี การที่ผู้หญิงไทยที่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมและยอมรับในเรื่องของความไม่เท่าเทียมกันทางเพศโดยเห็นว่าเป็นสิ่งที่เป็นปกติธรรมดาที่น่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้หญิงมีการรับรู้ ยอมรับการถูกกระทำรุนแรงแตกต่างกัน ซึ่งมีผลทำให้ข้อมูลขาดความชัดเจนมีการปกปิด และทำให้การกระทำรุนแรงดำเนินต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาในจังหวัดลพบุรีเนื่องจากจังหวัดลพบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม จากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลทำให้สตรีสมรสมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้น และ มีการรับเอาวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้ามาในการดำเนินชีวิตครอบครัว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงค่านิยม ทศนคติ และการรับรู้ของสตรีสมรส นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมยังนำมาซึ่งปัญหาทางสังคมมากมาย เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาสตรี และเยาวชน (สุธรรม นันทมงคลชัย, 2545) การศึกษาความรู้สึก

และ การให้ความหมาย ของสตรีสมรสต่อการใช้ความรุนแรงของสามีในด้านร่างกาย จิตใจ และ เพศ ปึงจัยสังคมนวัตกรรมที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความรุนแรงของสตรีสมรส จะมีประโยชน์นำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างคู่สมรส หาแนวทางในการช่วยเหลือที่เหมาะสมที่รวมถึงป้องกัน และ ลดการถูกกระทำรุนแรงของสตรีสมรสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการรับรู้ของสตรีสมรส ต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี ทางด้านร่างกาย จิตใจ และเพศ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ปึงจัยประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก ประสบการณ์อื่นเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การรับรู้บทบาทชายหญิงอำนาจในครอบครัว ต่อการรับรู้ของสตรีสมรส ต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี

สมมติฐานการวิจัย

ปึงจัยประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก ประสบการณ์อื่นเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การรับรู้บทบาทชายหญิงอำนาจในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ของสตรีสมรสเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของสามีทางด้านการร่างกายจิตใจ และเพศ ว่าการกระทำใดที่ถือเป็นการใช้ความรุนแรง ทราบว่าปึงจัยใดที่มีอิทธิพลกับการรับรู้ที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะนำไปใช้พิจารณาแนวทางในการ ศึกษาค้นคว้า ประเมิน และ แก้ไขปัญหา เพื่อให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มสตรีสมรสทั่วไปที่มีความหลากหลายในภูมิหลัง ดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มสตรีสมรสทุกกลุ่มจึงมุ่งศึกษาในสตรีสมรสที่ประกอบอาชีพอยู่ในหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน และเป็นสตรีสมรสที่ประกอบอาชีพอื่นๆ หรือ เป็นแม่บ้าน ที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุขประจำตำบลของจังหวัดลพบุรี โดยผู้ที่มารับบริการ ณ สถานบริการสาธารณสุขนั้นจะต้องไม่ใช่ผู้ที่เคยที่ได้รับการคุ้มครองด้วยอย่างโดยผู้วิจัยครั้งนี้จาก

หน่วยงานอื่นมาแล้ว ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสตรีสมรสนั้นมิได้คำนึงว่าสตรีผู้นั้นจะเป็นผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงโดยสามีมาก่อนหรือไม่

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1 ประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก
- 1.2 ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
- 1.3 การรับรู้บทบาทชายหญิง
- 1.4 อำนาจครอบครัว

2. ตัวแปรตาม การรับรู้ของสตรีสมรสต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. สตรีสมรส หมายถึง ผู้หญิงที่มีอายุ 20 – 40 ปี ซึ่งมีคู่ครองอยู่กันฉันท์สามีภรรยาโดยจะมีการจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตามในระยะเวลา 1 ปีขึ้นไปนับถึงวันสัมภาษณ์
2. สามี หมายถึง ผู้ชายที่มีสถานภาพเป็นสามีของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่าจะมีการจดทะเบียนกันหรือไม่ก็ตาม
3. การรับรู้ต่อพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี หมายถึง ความรู้สึก นึกคิด ของสตรีสมรสที่มีต่อพฤติกรรม และการกระทำของสามีที่แสดงต่อตนเองทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และ ทางด้านเพศ โดยประเมินการรับรู้เป็น 3 ระดับคือ ใช้ความรุนแรงในระดับมาก ใช้ความรุนแรงในระดับน้อย ไม่เป็นการกระทำรุนแรง
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ หมายถึง ปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรม อันได้แก่ ประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การรับรู้บทบาทชายหญิง และอำนาจครอบครัว ที่มีผลต่อ ความรู้สึก และการให้ความหมายของสตรีสมรส
5. ประสบการณ์ตรงที่ถูกกระทำรุนแรงในวัยเด็ก หมายถึง การได้รับการลงโทษ และการถูกทำร้าย ด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและเพศ จากบุคคลที่อยู่ในครอบครัว ตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งถึงอายุ 18 ปี ของสตรีสมรสกลุ่มตัวอย่าง การประเมินแบ่งเป็น 4 ระดับคือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย
6. ประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การได้พบเห็น เรื่องเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงทางด้านร่างกาย จิตใจ และ เพศ ภายในครอบครัวของตนของ

ญาติพี่น้อง และ ของบุคคลใกล้ชิดของสตรีสมรสกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ในวัยเด็กจนกระทั่งถึงอายุ 18 ปี การประเมินแบ่งเป็น 4 ระดับคือ พบเป็นประจำ พบบ่อยครั้ง พบบางครั้ง ไม่เคยพบเห็น

7. การรับรู้บทบาทชายหญิง หมายถึง การเข้าใจความหมาย การแสดงออกของผู้ชาย และ ผู้หญิง ตามสิทธิ หน้าที่ ที่เป็นบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมของสตรีสมรสกลุ่มตัวอย่าง ในการประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่ค่อยเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยเลย

8. อำนาจครอบครัว หมายถึง ผู้ที่มีบทบาท มีอิทธิพล หรือ เป็นผู้ตัดสินใจในขั้นสุดท้าย ในเหตุการณ์ที่เป็นเรื่องสำคัญๆ ในที่นี้ศึกษาอำนาจครอบครัวในลักษณะอำนาจการตัดสินใจในคู่สมรส ในการประเมินแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

8.1 อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่สามี เมื่อ สามีเป็นผู้ตัดสินใจเป็นส่วนใหญ่

8.2 อำนาจการตัดสินใจร่วมกัน หรือ สามีและภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกัน เท่ากัน

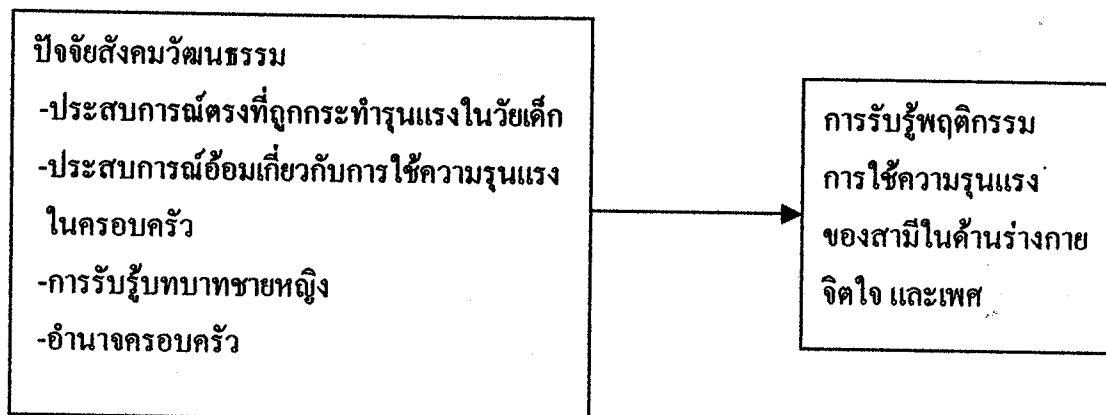
8.3 อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ภรรยา เมื่อ ภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจเป็นส่วนใหญ่

9. การใช้ความรุนแรงของสามี หมายถึง พฤติกรรม การกระทำและการแสดงออกของสามีที่มีต่อสตรีผู้เป็นภรรยาทางด้าน ร่างกาย จิตใจ และ เพศ เพื่อแสดงความควบคุมให้ทำการบางอย่างที่สามีต้องการหรือเพื่อเป็นการลดความเครียดที่เกิดขึ้น ดังนี้คือ

9.1 การใช้ความรุนแรงทางร่างกาย หมายถึง การกระทำรุนแรงของสามีที่มีต่อสตรีผู้เป็นภรรยาโดยการใช้กำลังทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บ ตั้งแต่บาดเจ็บเล็กน้อยทั้งที่มีร่องรอย และไม่มี ไปจนถึงบาดเจ็บสาหัส เช่น การผลัก ตบ ตี ด้อย ทุบ กระแทบ เตะ กระชาก บีบคอ ขว้างปาสิ่งของใส่รวมถึงทำร้ายร่างกายโดยการใช้อาวุธ หรือการจี้ด้วยของร้อน การกรอกด้วยยาพิษ เป็นต้น

9.2 การใช้ความรุนแรงทางจิตใจ หมายถึง การกระทำรุนแรงของสามีที่มีต่อสตรีผู้เป็นภรรยาโดยใช้วาจาหรือ แสดงท่าที การกระทำใดๆ อันก่อให้เกิดการทุกข์ทรมานทางอารมณ์ และ ทำให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจ เกิดความหวาดกลัว เสียใจ กังวลไม่สบายใจ และ มีความกดดันทางอารมณ์อื่นๆ เช่น การพุดจาถูก การพุดจาประชดประชัน การพุดข่มขู่ คำด้วยคำที่หยาบคาย ประนามว่าเลวทรามชั่วช้า การทำให้ขายหน้า การทำท่าทีโกรธ การแสดงท่าทีเฉยเมย รวมถึงการบังคับไม่ให้คบกับคนอื่น เป็นต้น

9.3 การใช้ความรุนแรงทางเพศ หมายถึง การกระทำรุนแรงของสามีที่มีต่อสตรีผู้เป็นภรรยาโดยการใช้การบังคับด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้ภรรยามีเพศสัมพันธ์ในลักษณะที่ไม่ต้องการโดยไม่คำนึงว่าภรรยามีความสุขหรือไม่ หรือ ทำให้เกิดมีพฤติกรรมทางเพศในลักษณะ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของสามี